

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 10373/2025
28.08.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Љиљана Влајковић и Верица Чичаревић адвокати из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно првобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6153/23 од 26.03.2025. године, у седници одржаној 28.08.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6153/23 од 26.03.2025. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6153/23 од 26.03.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 938/20 од 24.02.2021. године у првом ставу изреке којим је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио накнаду материјалне штете због изгубљене зараде у периоду од 20.03.2006. године до 30.04.2019. године, у укупном износу од 9.313.207,00 динара са законском затезном каматом на појединачне новчане износе наведене у том ставу изреке почев од означених датума до исплате. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковим поступка садржано у другом ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду П 938/20 од 24.02.2021. године тако што је обавезана тужена да на име трошкова првостепеног поступка плати тужиоцу износ од 82.500,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да на име накнаде трошкова другостепеног поступка плати туженој износ од 49.400,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено (02.06. и 19.06.2025. године) изјавио ревизије због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Ревизије су допуњене поднеском од 19.06.2025. године, поднетом пре истека законског рока за ревизију (члан 403. став 1. ЗПП).

Одлучујући о изјављеним ревизијама, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да тужиочеве ревизије нису основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, тај ванредни правни лек може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем истражног судије Општинског суда у Руми Кри 46/06 од 16.03.2006. године покренут је истражни поступак против тужиоца због сумње да је извршио кривично дело изазивање опште опасности из члана 278. став 3. Кривичног закона. По покретању истражног поступка тужиоцу је одређен притвор, у ком је боравио од 20.03.2006. године до 07.04.2006. године. Општинско јавно тужилаштво у Руми је 20.07.2006. године поднело оптужни предлог, који је измењен 17.10.2013. године. Кривични поступак вођен против тужиоца за означено кривично дело обустављен је правноснажним решењем Основног суда у Руми К 355/10 од 12.05.2014. године, због одустанка јавног тужилаштва од оптужбе. Тужилац је у време када је против њега покренут кривични поступак био запослен у Министарству унутрашњих послова - Управи криминалистичке полиције у Београду. Решењем Министарства унутрашњих послова од 07.03.2007. године тужиоцу је престао радни однос због безбедносних сметњи, сагласно члану 168. став 1. у вези чланова 110. и 111. тада важећег Закона о полицији. Управни спор који је тужилац покренуо против тог решења окончан је пресудом Врховног суда Србије У 3186/07 од 16.05.2008. године којом је његова тужба одбијена. По правноснажном окончању кривичног поступка тужилац је тражио да се врати на рад. Његовом захтеву није удовољено са образложењем да се радни однос у Министарству унутрашњих послова заснива путем конкурса, као и да постоји забрана запошљавања уведена Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему. Тужиоцу је исплаћивана плата у периоду од 20.03.2006. године до 23.03.2007. године (дана престанка радног односа).

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев којим је тужилац тражио накнаду материјалне штете у висини изгубљене зараде у утуженом периоду.

По становишту првостепеног суда, не постоји одговорност тужене за потраживану материјалну штету у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима јер је надлежно јавно тужилаштво покренуло кривични поступак против тужиоца на основу законског овлашћења да гони учиниоце кривичних дела која се гоне по службеној дужности, а околност да је тај поступак обустављен не даје право тужиоцу на накнаду штете, већ то може само бити нова чињеница за поступак у којем је донето решење о престанку његовог радног односа. Осим тога, по оцени првостепеног суда, тужиочево потраживање је и застарело у смислу члана 372. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је одбио тужиочеву жалбу у погледу одлуке о главној ствари. И по становишту тог суда, тражена материјална штета није последица незаконитог или неправилног рада органа тужене, као основа њене одговорности по члану 172. став 1. Закона о облигационим односима. Одговорност тужене, по схватању другостепеног

суда, не произилази ни из Законика о кривичном поступку јер престанак радног односа тужиоца није последица неоснованог лишења слободе већ кривичног поступка који је законито покренут и вођен.

По оцени ревизијског суда, материјално право је у овом спору правилно примењено.

Закоником о кривичном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 62/21) прописано је да право на накнаду штете припада лицу неосновано лишеном слободе (члан 584) и неосновано осуђеном лицу (члан 585). Тужилац је био неосновано лишен слободе, али му је за то време тужена исплаћивала плату, а не може се сматрати неосновано осуђеним лицем у смислу члана 585. став 1. наведеног Законика да би по том основу остварио право на накнаду материјалне штете.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Према члану 52. став 1. Закона о јавном тужилаштву („Службени гласник Републике Србије“ број 116/08 ... 63/16), важећег у време када је правноснажно окончан кривични поступак против тужиоца било је прописано да за штету коју јавни тужилац и заменик јавног тужиоца, проузрокују незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија.

Покретање кривичног поступка против тужиоца, због сумње да је учинио кривично дело које се гони по службеној дужности, било је законито. Одредбом члана 2. Закона о јавном тужилаштву прописано је да је јавно тужилаштво самостални држани орган који гони учиниоце кривичних дела и других кажњивих дела, и предузима мере за заштиту уставности и законитости (став 1), као и да своју функцију врши на основу Устава, закона, потврђеног међународног уговора и прописа донетог на основу закона (став 2). Закоником о кривичном поступку, поред осталог, прописано је: да је јавни тужилац дужан да предузме кривично гоњење када постоје основи сумње да је учињено кривично дело или да је одређено лице учинило кривично дело које се гони по службеној дужности (члан 6. став 1); да је основно право и основна дужност јавног тужиоца гоњење учинилаца кривичних дела и да је, за кривична дела која се гоне по службеној дужности, јавни тужилац надлежан и да одустане од оптужбе (члан 43. став 1. и став 2. тачка 6); да јавни тужилац може одустати од оптужбе од потврђивања оптужнице па до завршетка главног претреса, као и на претресу пред другостепеним судом у складу са чланом 450. став 5. Законика, и да у случају одустанка јавног тужиоца, оштећени има право да преузме кривично гоњење (члан 49).

Следствено изложеном, и по становишту ревизијског суда, не постоји одговорност тужене по члану 172. став 1. Закона о облигационим односима у вези члана 52. став 1. Закона о јавном тужилаштву. Покретањем кривичног поступка против тужиоца због основане сумње да је учинио кривично дело које се гони по службеној дужности надлежни јавни тужилац је поступио законито - на основу члана 2. став 1. Закона о јавном тужилаштву и чланова 6. и 43. став 1. Законика о кривичном поступку. Незаконитости или неправилности у раду јавног тужилаштва не постоје ни у случају предузете радње одустанка од оптужнице, јер Законик о кривичном поступку даје јавном тужиоцу овлашћење да процењује да ли су испуњене стварне и правне претпоставке за покретање кривичног поступка или за наставак већ започетог

кривичног поступка после ступања оптужбе на правну снагу, па чак и у стадијуму поступка по жалби.

Зато, по оцени Врховног суда, нису основани ревизијски наводи да су нижестепени судови у овом спору погрешно применили материјално право, засновани на ставу ревидента да је потраживана штета последица неправилног рада јавног тужиоца - незаконитог и неправилног покретања кривичног поступка на основу којег је тужиоцу престао радни однос и тако му проузрокована штета у висини изгубљене плате (члан 155. и члан 189. став 2. и 3. Закона о облигационим односима). Тужиоцу је радни однос престао правноснажним решењем заснованим на члану 167. став 1. у вези члана 111. тада важећег Закона о полицији, које су престале да важе тек ступањем на снагу Закона о изменама и допунама Закона о полицији („Службени гласник Републике Србије“ број 92/11). Тужилац поводом решења о престанку радног односа, осим тужбом у управном спору није се користио другим правним средствима (уставном жалбом и представком Европском суду за људска права) због повреде Уставом и Европском конвенцијом зајемчених права. У таквој ситуацији, без значаја су наводи ревидента о погрешној примени члана 372. Закона о облигационим односима (од стране првостепеног суда) и неправилности разлога другостепеног суда о недоказаности настале штете.

Из тих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић